

Referat

Referat af møde i:

Etisk råd

Dato for møde:

10.10.2018

For referat:

Gurli Petersen

Dato for udarbejdelse:

8.11.2018

Deltagere:

Brian Errebo-Jensen, Maria Rothgart, Marlene Juul Houmann, Helle Gerbild

Fra sekretariatet: Mads Lythje, Sille Frydendal, Lotte Colberg

Afbud:

Jens Olesen, Sune Frølund, Lis Jensen

1. Velkomst og siden sidst /v Brian

Brian bød velkommen.

Der er repræsentantskabsmøde i november. Mange væsentlige punkter, bl.a. tilhørsforhold til ny hovedorganisation, herunder om Danske Fysioterapeuter skal forblive sammen med de andre sundhedsorganisationer og LO eller vi skal søge AC.

Foreningens arbejdsmiljøråd er netop trådt sammen. Det er glædeligt, at vi har fået dette råd, da opgaveglidning og arbejdsmiljø er de store dagsordener lige nu.

Brian foreslog, at etisk råd sætter sig sammen med foreningens øvrige råd, når det er relevant.

Brian orienterede om, at der i uge 43 kommer forslag til sundhedsreform, hvor der er varslet forandringer, som vil kræve fleksibilitet og omstillingsparathed. Det kommer også til at gælde for fysioterapeuter.

2. Temadrøftelse om udfordringer og dilemmaer for fysioterapeuter i forhold til borgernes seksuelle sundhed

Helle Gerbild har foreslået, at Danske Fysioterapeuter, -i lighed med andre udvalgte fagorganisationer-, tager politisk stilling til forbud mod rituel omskæring af drenge.

Idet fysioterapeuter ikke direkte har at gøre med omskæring af drenge, var emnet lagt op som en temadrøftelse om seksuel sundhed og de afledte konsekvenser af omskæring:

Skal flere fysioterapeuter arbejde med borgernes seksuelle sundhed?

- Et fåtal af fysioterapeuter arbejder med borgernes seksuelle sundhed, herunder fysioterapeutiske indsatser målrettet kvinder og mænd, som har komplikationer og følger efter mandlig omskæring. Det er således et subspeciale og kræver efteruddannelse.
- Er det relevant for flere fysioterapeuter at forholde sig til patienters/borgernes seksuelle sundhed?
- Hvilke dilemmaer kan fysioterapeuter stå i med hensyn til at afdække patienters/borgernes seksuelle sundhed?

Helle gennemgik hvad omskæring er, ligesom Helle redegjorde for de følgevirkninger og konsekvenser, der er af mandlig omskæring herunder, at der både er fysiske og psykiske følger af omskæring.

Mandlig omskæring påvirker både mandens og kvindens seksuelle sundhed. Mandlig omskæring indebærer smerter og risiko for komplikationer og nedsat seksuel følsomhed. Da seksualitet er en væsentlig del af livskvalitet for 9 ud af 10 danskere mellem 16 – 95 år, må man formode, at bortskæring af forhuden har nedsat livskvalitet som følge. Helle redegjorde for, at hun ofte møder kvinder i sin klinik, som rapporterer om underlivssmerter, som følge af, at manden har nedsat seksuel følsomhed.

Helle redegjorde for, at et antal sundhedsorganisationer har drøftet omskæring af drenge og har taget stilling til området.

F.eks. har Lægeforeningens etiske udvalg taget afstand fra omskæring af små drenge og mener, at det bør være et informeret og personligt valg, om indgrebet skal foretages.

Dansk Sygepleje Råds etiske råd holdning er, at omskæring af drenge uden medicinsk indikation er etisk uacceptabelt, når indgrebet foretages uden informeret samtykke fra den unge, og et sådan samtykke kan reelt først gives, når den unge er myndig.

Danmarks Ethiske råd er splittet. De fleste medlemmer af rådet, mener ikke, at det bør forbydes. Et fåtal mener, at der skal være en aldersgrænse på 15, så barnet selv skal tage stilling.

Helle bad rådet drøfte:

Er omskæring af drengebørn en problemstilling, som Danske Fysioterapeuter skal forholde sig til?

Hvordan forholder etisk råd sig til emnet?

Der var forskellige holdninger til emnet.

Maria Rothgart vurderede, at der mangler kvalitative undersøgelser, som belyser konsekvenser i.f.t. forskelle på når henholdsvis små drenge og større drenge har fået gennemført omskæring samt, at der mangler flere undersøgelser som belyser hvor mange fysioterapeuter, der har med området at gøre.

Maria tilkendegav, at hun havde svært ved at gå videre med det på det foreliggende grundlag samt, at MR har svært ved at se, hvordan Danske Fysioterapeuter skal have en politisk holdning til det, fordi det, efter MR's vurdering, ikke er indenfor foreningens område.

Maria spurgte rådet, hvad skal vi sige til vores medlemmer, som er omskåret (hvis foreningen ønsker forbud mod omskæring af drenge).

Malene Houmann tilkendegav, at ud fra en tænkning om, at omskæring har følger som nedsat funktion og traumer, så er det fysioterapeutisk område. Området har relevans for fysioterapeuter, idet et traume kan sidde i kroppen resten af livet. Også set i et forebyggende perspektiv, hvor personen senere i livet har brug for fysioterapi.

Malene vurderede, at børnefysioterapeuterne vil kunne tage stilling til området.

Brian Errebo vurderede, at der er få fysioterapeuter, der beskæftiger sig med området. Brian foreslog, at relevante faglige selskaber kan tage stilling til området. Brian vurderede, at Danske Fysioterapeuter har legitimitet til at mene noget om omskæring af drenge.

Helle Gerbild tilkendegav, at hun ikke forstår, at man ikke forbyder mandlig omskæring og vurderede, at Danske Fysioterapeuter kan og bør tage stilling.

Respekten for kroppens integritet og menneskets autonomi er vigtigt for fysioterapeuter. Derfor er det et vigtigt emne for fysioterapeuter at forholde sig til.

Det var videre Helles vurdering, at der ikke er andre fysioterapeutiske organisationer internationalt, der har taget stilling til emnet, men at Danske Fysioterapeuter godt kan være de første og, at foreningen ikke vil stikke ud i en dansk sammenhæng.

Helle foreslog, at foreningen skal tage en værdidiskussion, som skal bredes ud i selskaberne i psykiatrisk fysioterapi, børneterapi, urologisk fysioterapi o.a.

Brian afsluttede drøftelsen ved at opsummere, at der er faglige argumenter, som gør, at fysioterapeuter kan forholde sig fagligt til emnet, herunder traumatiserende følger, såsom nedsat seksuel og kropslig funktionsevne, som har konsekvenser senere og resten af livet.

Brian vurderede, at der ligeledes er etiske argumenter, som gør, at fysioterapeuter kan forholde sig til emnet, herunder manglende respekt for integritet, autonomi og selvbestemmelse, som alle er fokusområder i foreningens etiske retningslinjer.

Brian tilkendegav, at ideen om at diskutere området har værdi, herunder, at det har signalværdi overfor medlemmerne, at etisk råd har reflekteret og taget diskussionen, i forhold til de faglige vinkler, hvad det betyder for familierelationen mv.

Brian tilkendegav videre, at foreningen bør have meninger om andet end de traditionelle fysioterapi-faglige områder.

Etisk råd besluttede, at

- Ved kommende møde at høre de resterende medlemmer af etisk råd om de ser, at Danske Fysioterapeuter bør have en holdning til omskæring af drenge
- Herefter, afhængig af de tilbagemeldinger, der kommer på kommende møde at indstille til hovedbestyrelsen, at hovedbestyrelsen drøfter om Danske Fysioterapeuter skal have en officiel holdning til omskæring af drenge
- Hvis det indstilles til hovedbestyrelsen, at hovedbestyrelsen skal drøfte emnet, kan det indstilles til hovedbestyrelsen, at hovedbestyrelsen henvender sig til udvalgte faglige selskaber mhp et fagligt input om emnet (Dansk Selskab for Pædiatrisk Fysioterapi, Dansk Selskab for Smerte og Fysioterapi, Dansk Selskab for Urologisk, Gynækologisk og Obstetrisk Fysioterapi, Dansk Selskab for Psykiatrisk og Psykosomatisk Fysioterapi) samt Ergoterapeutforeningen om tilsvarende

Emnet sættes på dagsorden ved mødet d. 12. december 2018.

3. Kort orientering om kammeradvokatens undersøgelse af Styrelsens for Patientsikkerheds anmeldelser til politiet af sundhedspersoner

Mads Lythje orienterede om kammeradvokatens undersøgelse, som er kommet i kølvandet på et øget politisk pres på Styrelsen for Patientsikkerhed. Styrelsen har anmeldt flere sundhedspersoner til politiet for overtrædelse af autorisationsloven.

Kammeradvokatens undersøgelse viser, at de pågældende anmeldelser er rimelige, men kammeradvokaten understreger, at Styrelsen for Patientsikkerhed skal passe på retssikkerheden.

Kammeradvokaten anbefaler, at styrelsen altid skal vejlede sundhedspersonen om, at de ikke behøver at udtale sig, hvis de er under -eller måske kommer under-politianmeldelse.

Kammeradvokatens rapport vedlægges referatet som link.

4. Nyt fokusområde skal udpeges – fortsættelse af drøftelse fra sidste møde og "Fremtidens fysioterapeutiske kompetencer", oplæg v/ ledelseskonsulent Lotte Colberg

Etisk råd udpegede ved sidste møde nyt fokusområde for rådet. Fokusområdet er "etiske dilemmaer og udfordringer ved nye jobområder for fysioterapeuter".

Ledelseskonsulent Lotte Colberg Olsen holdt oplæg om "Fremtidens fysioterapeutiske kompetencer". Det samme oplæg blev holdt for Danske Fysioterapeuters lederråd på deres seneste møde 14. sept. 2018, hvor lederrådet drøftede fremtidens fysioterapeutiske kompetencer. Lotte præsenterede hovedpointerne fra dialogen i lederrådet.

Faglig chef Sille Frydendal deltog under punktet over skype. Sille spurgte rådet om de etiske implikationer i fremtiden- samt hvad det etiske blik er på nye jobområder.

Brian tilkendegav, at det er rettidig omhu, at etisk råd beskæftiger sig med dette fokusområde og, at det essentielt at beskæftige sig med spørgsmålet om hvorledes opgaverne skal løses i et ekstremt presset sundhedsvæsen.

Brian vurderede, at en kommende sundhedsreform,- i en virkelighed, hvor der er skåret ind til benet-, betyder, at Danske Fysioterapeuter skal have en offensiv dagsorden og råbe vagt i gevær.

Maria vurderede, at for at kunne arbejde mere tværfagligt, er det væsentligt at sundhedspersonen er bevidst om egne faglige kompetencer. Hvis fysioterapeuterne ikke er bevidste om egen faglighed, kan de ikke agere sammen med andre.

Fysioterapeuter skal styrkes på monofagligheden og være tro mod faget.

Maria vurderede, at den nyuddannede fysioterapeut ikke har mulighed for at kunne sige fra, hvis ledelsen pålægger fysioterapeuten en plejeopgave.

Malene vurderede, at fysioterapeut-identiteten skal dannes først- fysioterapeuten skal finde sig selv i faget. Hvis fysioterapeutens identitet ikke er stærk, kan det være svært at stå sammen med andre- særligt nyuddannede er sårbare.

Tværfagligheden er derude og fysioterapeuten tør sætte os selv i spil. Hele det relationelle perspektiv kan føres sammen i rigtig tværfaglighed.

Ledelsen er ligeglade med hvem, der skal udføre opgaven, når der er pres på i en dagligdag.

Hvis fysioterapeuten mister sig selv- så mister borgerne sig selv, men hvis fysioterapeuten ikke mister sig selv, så vinder borgeren også.

Malene foreslog, at tværfagligheden netop kommer i spil, når fysioterapeuterne holder sig indenfor egen faggrænse.

Vi skal som organisation holde os i bevægelse og udvikle faget. Man kan ikke være fysioterapeut i dag, hvis man ikke er i bevægelse.

Helle vurderede, at man skal være opmærksom på hvilket fundament man står på, når man skal fremsætte fremtidsperspektiver. **Helle tilkendegav, at** der skal være et fagligt formål med tværfagligt samarbejde i eks. plejeopgaver. Fysioterapeuter kan bidrage med det formål, at borgerne kan få mere selvstændighed, funktionsevne mv. Der kan vindes meget ved, at forskellige sundhedspersoner arbejder sammen.

Fysioterapeuter har grundkompetencer i den bio-psyko-sociale tilgang og i seksuel sundhed. Danske Fysioterapeuter bør have en strategi i seksuel sundhed, da alle lidelser påvirker seksuel sundhed.

Helle tilkendegav videre, at hun er bekymret for, at andre faggrupper tager området seksuel sundhed fra fysioterapeuterne og, at fysioterapeuter derfor skal skynde sig at sætte sig på dagsordenen om seksuel sundhed.

Den nye studieordning for fysioterapeuter blev drøftet kort i forbindelse med punktet. Helle vurderede, at den nye ordningen giver plads til mere mental sundhed og tværfaglig professionalitet i et mere forpligtende forløb. Der er nye fag om eks. ernæring, som bygger bro til andre fagligheder.

Lotte Colberg foreslog, at udfordringen om den etiske grænse vil komme i spil, når nye entreprenante og innovative systemudfordringer skal afprøves. Det er ikke på forhånd muligt at vide hvor vi ender henne.

Brian opsummerede drøftelsen, og tilkendegav, at vi skal holde fast i vores egne værdier, vi skal holde fast i vores blik for fysioterapeutisk kernefaglighed samt fastholde, at fysioterapeuter forstår at have dialog med lederne i det offentlige.

Det ulykkelige lige nu er, at der sker opgaveglidning derude, hvor fysioterapeuter skal varetage eks. plejeopgaver.

Brian foreslog, at der skal laves nogle projekter, som kan belyse fordele og ulemper. Det skal kontrolleres og vi kan ikke tåle, at unge medlemmer "knækker halsen på det".

Drøftelsen fortsætter ved kommende møde.

5. Orientering om skærpelse af myndigheders og arbejdsgiversansvar for patientsikkerhed

Gurli orienterede om ny lovændring, som skal sikre, at der fastsættes entydige og strammere regler for regioner, kommuner og private behandlingssteder om at opfylde de organisatoriske krav og ledelsesansvar for forhold, som kan være til fare for patientsikkerheden.

Regeringen ønsker med lovforslaget at tydeliggøre det organisatoriske ansvar for fejl og andre forhold i sundhedsvæsenet, som kan være til fare for patientsikkerheden. Det foreslås derfor, at der i sundhedsloven stilles krav om, at regioner, kommuner og private virksomheder, der yder sundhedsfaglig behandling, skal organisere sine behandlingssteder på en sådan måde, at sundhedspersoner er i stand til at varetage deres opgaver fagligt forsvarligt og overholde de pligter, der følger af lovgivningen.

Lovforslaget skal sikre, at fejl og manglende overholdelse af pligter fastsat i lovgivningen, der kan tilskrives driftsherrens dispositioner og organisering af arbejdet og behandlingsstedet, ikke kan pålægges den enkelte sundhedsperson.

Danske Fysioterapeuter vurderer, at lovændringen vil styrke den enkelte fysioterapeut i at kunne varetage patientsikker behandling, ligesom lovforslaget vil bidrage til at tydeliggøre snitfladen mellem ledelsesretten og den enkelte sundhedspersons autorisationsretlige ansvar.

Lovændringen forventes at træde i kraft juli 2019.

Der er ligeledes ændring af journalføringsbekendtgørelsen på vej- der er også her fokus på arbejdsgiveransvar og forpligtelser.

6. Emner til kommende møder

- Omskæring af drenge (opfølgning)
- Ethiske dilemmaer og udfordringer ved nye jobområder for fysioterapeuter (fokusområde)
- Ulighed i sundhed- etiske perspektiver
- Nedbringelse af tvang – etiske perspektiver

7. Evt. og nye mødedatoer

Nye jobområder for fysioterapeuter- skal skrives som nyt fokusområde på hjemmesiden.

Rådet ønskede, at der skrives en nyhed på fysio.dk, hvor medlemmerne kan komme med noget feedback.

Etiske dilemmaer- GP skal spørge Catrine Huus om redaktionen fortsat er interesseret i etiske dilemmaer mhp artikler i Fysioterapeuten.

Der er aftalt møde og julefrokost d. 12. december 2018.

Doodle udsendes til møde i foråret, gerne mandage.